

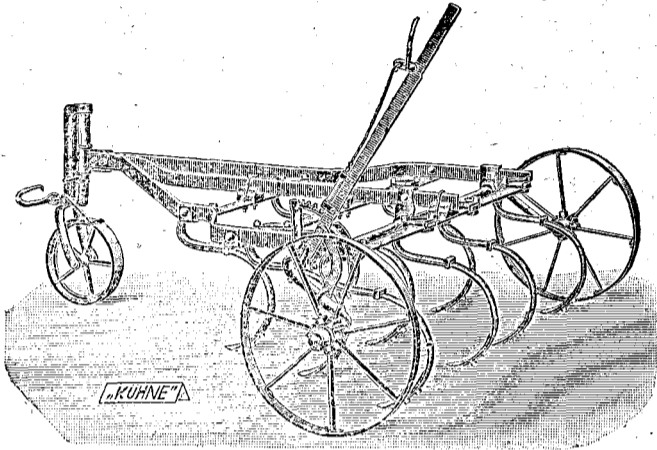
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAN

KOLOZSVAR, 1911. Április 30.

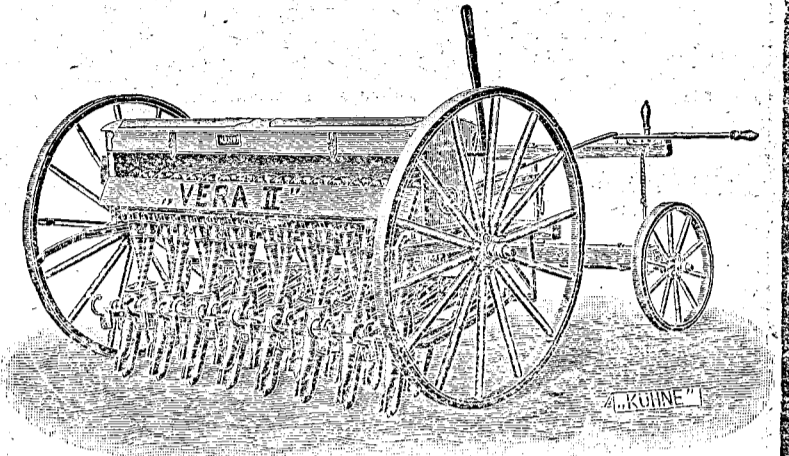
18. SZÁM.

Egy- és többvasu acélekiket, rét- és szántóföld boronákat, rugós-fogas porhanyító eszközöket, tárcsásboronákat, talajtömörítőket, Mosoni Drill és Vera II. vetőgépeket.

LASS-féle
RÉPA-
KAPÁLÓKAT,
OSBORNE
ARATÓ-
GÉPEKET
szállít:

2012

„Kühne” mezőgazdasági
gépgyár r.-t.
MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Eladó kiváló jó minőségű
I. oszt. bor- lugas és csemegefajta
szőlőoltványok.

A Dicsőszentmártoni Szőlőoltványtelep Részvénytársaságnál peronospora és csimasz károktól (pajor) mentes kitűnő jó bor- lugas- és csemegefajtájú különböző alanyokra oltott szőlőoltványok **kaphatók.** A részvénytársaság kívánatra megrendelőinek díjmentesen küldi meg az 1910—911. évekre vonatkozó árjegyzékét, mellékelve szőlőültetési és kezelési **utmutatását.**

Levélbeli küldemények címzendők:

Dicsőszentmártoni Szőlő-
oltványtelep Részv. Társ.
DICSŐSZENTMÁRTON

és Schöppner Sámuel
uyug. m. kir. szőlészeti és borászati
felügyelő, telepigazgatónk
Dicsőszentmártonba.

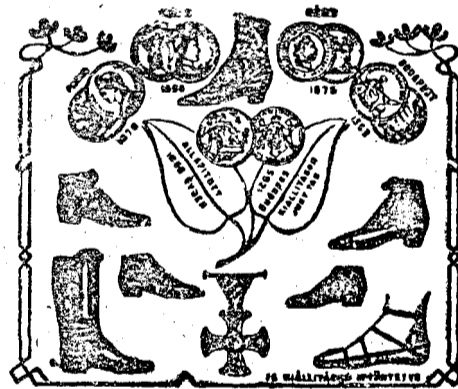
2552

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy hasznáit,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.

2019

Gazdatársaink ne fedezzék

Vetőmagszükségletüket,

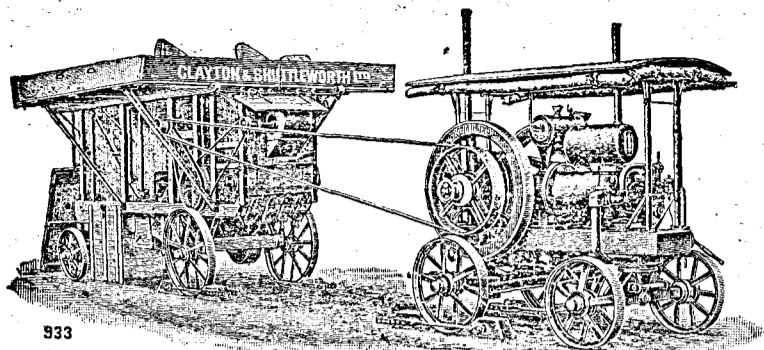
— mig a —

Székely Gazdák Szövetkezetének, Marosvásárhelyt

ajánlatát nem bírják.

2336

Ajánlattal ingyen és bérmentve szolgálunk.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Szigonycim: Coloniatale Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. SZ.

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Műszaki

cikkek.

2485

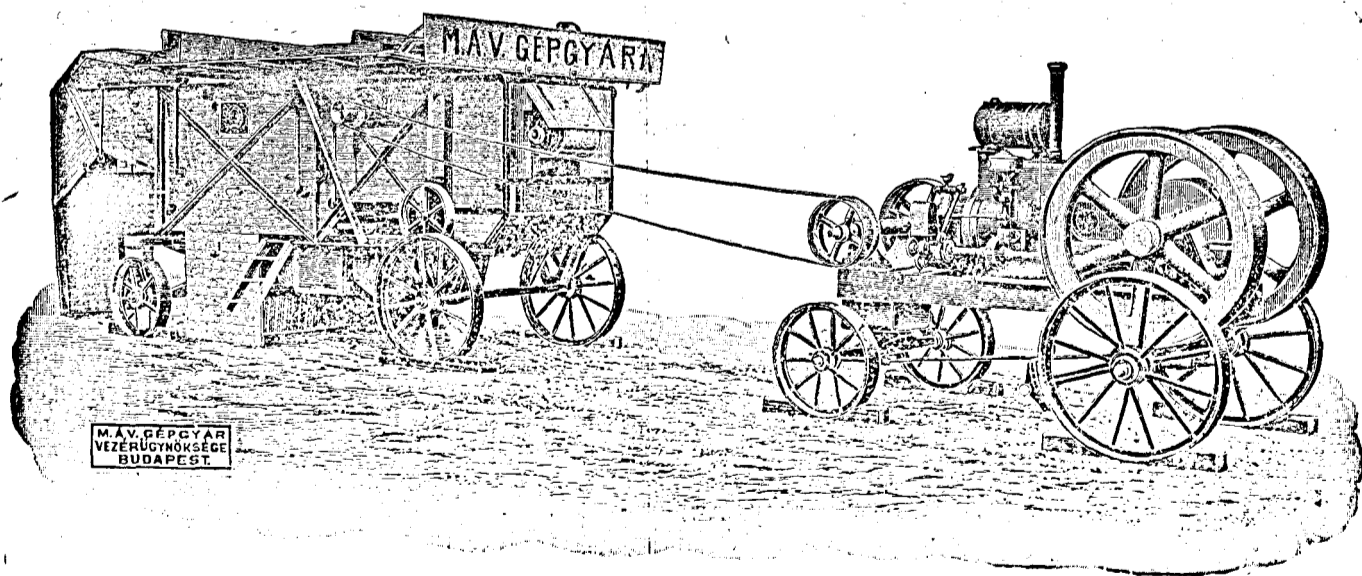
Kérjen ajánlatot!

Legujabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

M.A.V. GÉPGYÁR
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILIÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A gazdakongresszus és a középosztály. <i>Bnday Barna.</i>	227
Néhány szó a borkészítésről, borkezelésről és borvizsgálatról. <i>Dr. Baintner Fereuc.</i>	227
A lucerna természetese. <i>Gáspár József.</i>	229
A vértetüirtásról. <i>Török Bálint.</i>	230
Tárca:	
A vasutak történetének vázlata Erdélyben. <i>Lécfalvi Sipos Kamilló.</i>	228
Irodalmi szemle.	231
Kisebb szakközlemények.	231
Egyleti élet.	232
Kormányintézkedések.	232
Vegyes közlemények.	233
Hirdetések.	

A gazdakongresszus és a középosztály.

Irta: *Buday Barna.*

A májusban tartandó országos gazdakongresszus tárgyai az agrikultura összes főbb kérdéseit felölelik, mégis legközvetlenebbül érintik a mezőgazdasági középosztály helyzetét.

Kétségtelen, hogy földmivelésügyi és közgazdasági politikánk legkevésbé a középosztálynak kedvez. A nemzet gazdasági érdeke az volna, hogy minél több intelligens gazda kezelje a magyar földet és az intelligenciának legkedvezőbb érvényesülési tere a középzem. Mégis azt tapasztaljuk, hogy míg a mezőgazdasági kisüzemek rohamosan, szaporodnak s ezzel együtt analfabeta gazdálkodás területe is szélesedik, addig a közepes existenciák egyre jobban sorvadnak. Középbirtokosságunk immár alig négy millió kat. hold földet tart kezén. A középbirtokok rendszere sem fejlődik a kívánatos irányban és a birtokszétdarabolások miatt a gazdatiszti pálya is összezűgöregedett. Ugy látszik tehát, mintha a gazdasági intelligencia a középső vonalon vereséget és bukást szenvedett volna.

Pedig birtokpolitikai szempontból a legszükségesebb és a leghasznosabb tagozat a középzem, ez kínálkozik az egyéni képzettség és élelmesség legjobb érvényesülési területének. Németország nagy gazdasági erejét épen annak köszönheti, hogy erős közép birtokos osztálya van, ott mindenki olyan földterületen igyekszik gazdálkodni, melyen

egyéni képzettségét teljes mértékben érvényesítheti. Nálunk a parasztgazdától a főúriig minél több földszerezés az igyekezet, úgy, hogy a birtokok nagy tömege nem áll arányban a gazgálgató tőkeerejével és még kevésbé az az egyéni készültséggel, amely a földbirtok kihasználásához szükséges.

Többféle mesterséges ok működik közre abban, hogy Magyarországon a gazda középosztály nem tud kellően érvényesülni. Leginkább az értékesítési és hitelviszonyok zavarják a középosztály életrendjét. A középzem az, melynek úgy a kereskedelmi közvetítést, mint a kölcsönpenzt aránylag a legnagyobb mértékben kell igénybe venni, így tehát úgy a közvetítés, mint a hitelező tőke kiaknázó törekvéseit leginkább a középzem szenvedni meg.

Ennek a régóta panasztolt bajnak a kongresszus gyökeres orvoslását fogja sürgetni. Olyan gyakorlati intézmények életre hívására törekszik, melyek egyfelől a termelő gazdát a togyasztóval közvetlenebb összeköttetésbe hozzák, másfelől pedig a gazdák hitelszükségletét sajátlagos igényeikhez alkalmazkodó hitelezési módok bevezetésével jobban szolgálják. A kongresszus tehát értékesítő szervezetek és mezőgazdasági pénzügyintézetek létesítésére kíván serkentést adni.

Az alakítandó hitelintézet hivatása nem lehet más, mint az, hogy a gazdaságilag és társadalmilag kívánatos birtok-típusokat, így a társasbirtokok és középbirtokok rendszerét támogassa s alkalmas hitelezési módok bevezetésével elhárítsa a középzemek boldogulásának és fejlődésének mesterséges akadályait. Evégből a járadékrendszer és különösen az ingójelzáloghitel megvalósítására kell törekednie, mert az ingójelzáloghitel legegyszerűbben oldja meg a gazda személyes-hitel kérdését, a szükséges üzleti forgótőkét gyorsan mozgósítja s a vállalkozási készség érvényesülését különösen a középbirtokokon hatékonyan elősegíti. Az életbiztosítással kombinált járadékbevezetése pedig az egyedüli lehetőség arra, hogy az eladósodott gazda, mint járadék birtokos, nagyobb befektetéssel gazdálkodhassék a birtokon s azt tehermentesen hagyhassa gyermekeinek.

A pénzügyi világban készség mutatkozik

oly intézetek alapítására, melyek a gazda hitelszükségletét, tevékenységéhez jobban alkalmazkodó eszközökkel és modernebb alapon kívánják kielégíteni. A szükséges jogi reformok és törvényhozási intézkedések kieszközlése sem ütközhetik nehézségekbe, mert úgy a kormány, mint a parlament készséggel fog közreműködni olyan reformmunkálatokban, melyek a középosztály érvényesülésével együtt a mezőgazdaságban működő erők hatékonyságát is fokozzák.

Ez a középosztálypolitika nem bizonyos előnyök egyoldalú kisajátításában és kizárólagos kedvezésekben akar érvényesülni, de az egész mezőgazdaságra kedvezően ható intézkedésekkel és ezért minden oldalról támogatásra tarthat számot. Valóban a közvélemény meleg rokonszenvére méltó az a törekvés, mely közérdekű intézmények szervezésével igyekszik segíteni egy erőteljes és egészséges középosztály kiválását, mert ez a tagozat vezet legbiztosabban a mezőgazdasági haladást és a nemzeti életet.

Néhány szó a borkészítésről, borkezelésről és borvizsgálatról.

(Az E. G. E.-ben f. évi április hó 8-án az intelligens gazdák részére tartott előadás.)

I.

Magyarország szőlőterülete 1908-ban 558.653 kat. hold, tehát körülbelül 20 ezer kat. holddal több volt mint 1907-ben. Ujbor termelt Magyarországon 65 millió hektoliter, vagyis majdnem megegyezően annyi mint 1907-ben, a mikor 35 millió hektoliter must termésünk volt. Az eladott szőlő mennyisége 264.000 mm-ra, az összes szőlőtermés értéke pedig 1908-ban 173 millió koronára tehető.

Ezen statisztikai adatokból kitűnik, hogy hazánkban a szőlőmivelésnek igen nagy jelentősége van, másodsorban, hogy az ország jó részt kiheverte a filloxera csapást, mert szőlőtermelésünk összes értéke ma már nemcsak eléri, de meg is haladja a 80-as évek eredményét.

Ennek ellenére azt mondhatjuk, hogy szőlőterületünkhöz képest igen kevés borunk terem, 1908-ban pl. mikor mennyiség tekintetében gazdag szüretünk volt, kat. holdanként országos átlagban 13 hl. must termelt, holott Franciaországban akár hány helyen 200 sőt több hl. musttermés kat. holdanként épen nem ritka dolog.

PONYVA, ZSÁK, GÉPSZIJ STB.

szükségletünk beszerzése előtt

 kérjünk mintát és árajánlatot

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉTŐL

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31-ik szám,

mert csak így győződhetünk meg az áru kiváló jó minőségéről és előnyös áráról.

20 milliónyi lakosságunk azonban még azt sem képes elfogyasztani, hanem annak körülbelül $\frac{1}{15}$ részét a külföldre visszük. Átlagos bõrfogyasztás tekintetében Magyarország jóval Francia-, Olasz-, Spanyolország, Portugália sőt Swaic után következik, azért nincs aránylag ennek a kevés bornak sem valami magas ára. Az elmúlt esztendőben valamelyest emelkedett ugyan, de pl. 1908-ban a must ára sok helyen 12–16 koronára szállott le és a legfinomabb bornak ára sem emelkedett 50 koronánál feljebb. A Majna melletti Frankfurt „Hotel Russie“ nevű vendéglőjének borárjegyzékében olvashatjuk, hogy az 1884-ki markobrunni aulsése 50. Mark. A palack 7 deci irtartalmu, így egy liter 71 márkába 85 koronába kerül, s egy hektóliter ára 8500 korona volna. Ha e bor árát a mi borainkéval összehasonlítjuk, önkénytelenül is a Zenith és Nadir jut eszünkbe. Hogy a homoki szőlőkben markobrunni nem terem az nyilvánvaló, de az is bizonyos, hogy gondos pincekezeléssel s a tudomány vívmányainak okszerű alkalmazásával mi is rendkívül sokat érhetnénk el, mert hiszen báró Kemény csombordi rizlingje 1874–75-ben elérte, set mások szerint felül is multa a világhírű Johannisbergit.

Sajnos e tekintetben még csak a kezdeteket látjuk. Mig szőlőmívelésünk a filoxera pusztítása óta igen nagyot haladt, valószínűs tudománygyá nőtte ki magát, addig borkezelésünk noha a haladás itt is megállapítható, még igen sok kívánni valót hagy hátra. Ez pedig hiba, nemcsak azért, mert a hiányos kezelés képezi legnagyobb akadályát boraink külföldön való értékesítésének, hanem azért is, mert hazai fogyasztó közönségünk megjavult ízlése és így természetesen a kereskedelem is fokozottabb követelményekkel lép fel e tekintetben. Bortermelésünk érdeke tehát, hogy minden alkalmat felhasználjanak borkezelési ismereteiknek szaporítására, mert aki nem kamatoztatja másoknak e téren szerzett tapasztalatait lépten-nyomon olyan hibákat fog elkövetni, amelyek tetemes anyagi kárt okoznak.

Általános szabályként mondhatjuk ki, hogy jó bor csak jó mustból készülhet, ámde a mustot a szőlő növény készíti, s így nyilvánvaló, hogy a jó bor nyereségének egyik fő kelleke a szőlőfajta helyes megválasztása. Az ültetendő és szaporítandó fajta megválasztásánál általában a következő szempontok irányadók: kevésbé jó tekvésű hegyeken sik talajon, homokon nem minőségre, hanem inkább a nagyobb mennyiségre való termelésre

törekszünk. Ellenben elsőrangú hegyi fekvésekben, melyek már a régi időkben is kiváltak bortermésük finomságával és jellegzetességével, kisebb átlag termések elfogadása mellett már a megfelelő fajta ültetése által is kizárólag a jó minőségre helyezendő a főszó.

Fontos dolog a fajta kiszemelésénél, hogy kizárólag olyanokat válasszunk ki amelyek a helyi talaj és klimatikus viszonyoknak legjobban megfelelnek, vagyis amelyek az illető borvidéket már régi időkben is jellegzték s amely fajta termelése alapján az illető vidék neve már a régi időkben is ismertté vált.

Végül igen fontos, hogy a szőlőfajtának ne egész légióját válasszunk ki, hanem csak néhány olyan fajtát, mely az ottani borvidéket igazán karakterizálja. Borunk sohasem lesz állandó jellegű ha igen sokféle fajtát termelünk, már pedig boraink értékesítésének az állandó jelleg egyik alap kelleke. Külföldön pl. Németország 9 borvidékén összesen 4–5 fajtát termelnek, ebből is az oroszán részt a rajnai rizling veszi ki, ennek következtében az ott termelt bor jellege állandó, míg nálunk éppen a sok fajta miatt a jelleg nagyon ingadozó. Követendő például szolgálhat e tekintetben a versec-fehértplompi borvidék német ajku népe, ahol a Kövidinka és Szlan-kamenka fajta megtartásával igyekeznek minden más fajtát kiküszöbölni.

Azt észleljük továbbá, hogy a vörös borok ma nem olyan keresettek mint régen, fehérborban pedig nem az aranyszínűt, hanem a szalmaszínű sárgát és a világos zöldszínű borokat szeretik. Ennek folytán mindazon fajtáknak, melyek ilyen színű borok készítésére alkalmasak előny nyújtandó a többiekkel szemben.

A megválasztott fajok, kivéve ha tisztán ültetve, elrugás miatt rosszul teremnének. Külön-külön ültetendő, mert csak így szedhetünk teljesen érett szőlőt és számíthatunk boraink kifogástalan minőségére. A szőlő érettségi toka ugyanis rendkívül nagy befolyással van, a mustból készített bor minőségére, éretlen szőlőből jó bor nem lehet. Kiváló gondot fordítsunk tehát a szüret idejének megállapítására. E célból a szőlő érésekor egymástól távolabb esős tőkéről válogatás nélkül leszedünk néhány fürtöt, azt kezünkkel összezzuzuk és egy tiszta kendőn a levét átnyomjuk. Az így nyert must cukortartalmát mustmérővel megmérjük és feljegyezzük. Egy hét múlva új próbát veszünk. Ha azt látjuk, hogy a cukortartalom emelkedett és az időjárás kedvező,

ugy a szürettel még várunk és 4–5 nap múlva új próbát veszünk. Ha ellenben a cukortartalom már nem szaporodik, a levelek kezdenek elszáradni, hullani, úgy a szőlő a szüretre megérett.

A szőlő érettségi fokán kívül a bogyók egészségi állapotának is nagy befolyása van a bor minőségére. Penészes, rothadó, peronosporás szőlőből jó bor nem lesz, azért szüretkor nem csak az egészen penészelett fürtöket, hanem a részben megtámadottakat is külön kell válogatni, s ha érdemesnek tartjuk külön kell őket feldolgozni.

Említettem, hogy a bõrfogyasztó közönség ízlése ez időszerint a fehér boroknál a világos színt kívánja, ezért és mert a törkölytől különösen a szőlő kocsányától a must illetve a belőle származó bor sötét színt, nyers, fanyar ízt kap, a termést nagyon ajánlatos leszemelni, vagyis a bogyókat a csutkától elüklöníteni és összezzuzás után azonnal kiszajtolni.

A régi egyszerű hengerű szőlő-zuzómalmok helyett újabban a kuphengertíket használják, mert ezek a bogyót jobban szét-tépi, a törköly tökéletesebb kiszajtolását a mustnyeremény fokozását teszik lehetővé.

Borsajtó iparunk rendkívül fejlett, egész sorozata a jobbnál-jobb préseknek áll rendelkezésünkre, melyek ugy munkaképesség, mint tartóság és ár tekintetében is minden igényt kielégítenek. Vannak közöttük állandó üzemi motoros borsajtók is amelyek óránként 2000–4000 klg. szőlőt sajtolnak. De ezek csak első-sajtolásra valók, a második sajtoláskor vascsavar-sajtót vagy hidraulikus prést kell használnunk, mert ezekkel nagyobb nyomást fejthetünk ki.

Újabb rendszerűek az u. n. felsőnyomású sajtók, ezeknél a csavarorsó a prés kosáron kívül egy külön állványra van szerelve és lefelé forgatása által jön létre a kívánt nyomás. Előnyük, hogy a must vassal nem érintkezik miáltal a bor későbbi feketetörése elkerülhető.

A szőlőből kiszajtol must édes ízét köz-tudomás szerint nem sokáig tartja meg, hanem különösen melegebb időkben vagy helyen pár nap alatt pezsegni, forrni kezd, édes ízéből mindinkább veszít és végül csipős ízű, bódító hatású új bor lesz belőle. Ezen átalakulását a mustnak, illetve a cukor eltűnését, az u. n. élesztősejtek, apró egysejtű gombák okozzák, melyek a levegőben, tehát a szőlőn is jelen vannak, onnan a mustba kerülnek és annak cukortartalmából szénsavat és borszeszt ké-

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

A vasutak történetének vázlatja Erdélyben.

Irta: Lécfalvi Sipos Kámilló.

Minden jog fenntartásával.
IV.

Ennek fejében az állam a kiváltott kötvények feletti rendelkezési jogot magának fenntartja, s miután a kamatok és a törlesztési járadék kifizetésének kezelése is az államot illeti, a társaság köteles a kamatok és a törlesztés fizetésére megkivántató járadékot a társasági tiszta jövedelemből az államnak visszatéríteni. Ha pedig a társaság tiszta jövedelme e célra elégtelen volna, az államnak joga van ezt levonni abból az összegből, amelyet a tiszta jövedelem fejében biztosított.

Ezzel, egy időre el volt hártva a veszedelem. De a botrányok csak nem akartak megszűnni. Végzetes hibák és botrányos mulasztások történtek a vasut engedélyezésénél, építésénél, a társulat megalakításánál. Hibás és felületes munkot végeztek a mérnökök a felvételnél. Rossz volt az építési felosztás. A részvényesek sokat károsodtak a rossz finanszírozás következtében. Laza volt az ellenőrzés, mert azt szakértelem nélküli személyekre bízták. Az angol vállalkozónak Waringnak tehát könnyű

dolga volt. Mintegy 38 millió frtot vágott zsebre és az országból eltávozva, itt hagyta a munka legnagyobb és legnehezebb részét. Beigazolódott az is, hogy az igazgatótanács mielőtt végleg megalakult volna 1869. évi február 23.-án tartott ülésén a vállalkozók által benyújtott számla alapján 37,750.000 frt. kifizetését utalványozták a nélkül, hogy vizsgálat tárgyává tették volna azt, hogy a vállalkozók mit és mennyit építettek? E tárgyban utólagos vizsgálatot sem tartottak soha. Midőn a vonalak irányának megváltoztatása elhatározottat, akkor, — mint már említve volt — Waring az angol vállalkozó az országból eltávozott, de az engedélyt az angol-osztrák bankra ruházta át, s miután a részvényesek és kötvényesek ezüst értékben voltak kiállítva névértékük 64%-ban bankjegyekben állapították meg, a társulat nagy veszteséget szenvedett.

Hogy a vasut botrányáról és az ott történt bűnös visszaélésekről csak hálvány képet adhassak, egy egész kötetet kellene írnom, mi természetesen jóval túlhaladná egy vázlat szerű értekezés keretét.

Ezért csak azt említem meg, hogy e visszaélések voltak indokai a vasut állami megvételének. Az államosítási javaslat bizottsági tárgyalásainál már nagy vita folyt, mely a kormány javaslatának diadalával végződött. A keleti vasut megvételére nézve a pénzügyi bizottság a képviselőháznak a következő jelentést tette:

»A pénzügyi bizottság a keleti vasut megvételéről szóló törv. javaslatot pénzügyi és politikai tekintetből vette tekintetbe, s e szempontokból azt általánosságban elfogadta. Tagadhatatlan, hogy a keleti vasut kérdése mióta e vasut bonyodalmi a részvényesek kamatozását is megtámadták, Magyarország hitelére káros befolyást gyakorolt, hogy e befolyás sok pénzpiacra most is érezhető és csak akkor fog megszűnni, ha annak oka a keleti vasuti kérdésnek végleges megoldása által elháríthatik. E végleges megoldást veszi célba a kormány benyújtott törvényjavaslatában s a bizottság azt indokoltan tartja, nem csak mert az állam egy kiterjedt vasut birtokába jut, s az által egy fontos eszközre tett szert, melylyel befolyását egy a vasuti forgalomra, s a vasutak versenyének szabályozására érvényesítheti, de azért is, mert megszünteti azon kártékony hatást, melyet a részvényesek károsodása folytán a keleti vasut úgy e állam hitelére gyakorolt. Tekintetbe veendőnek tartja a bizottság azt is, hogy a társulat az egyezmény által e vasut engedélyezéséből, s építéséből támaszthatni vélt minden néven nevezhető kártalanítási igényeiről végkép lemondván, azon 16, 925.000 frt. kárpótlási követelését, melynek egy részét az állam közgei is részint jogi, részint méltányossági tekintetből alaposnak találtak, végkép elejtette.

Nem tartaná célszerűnek a bizottság most, midőn több vasuttársulat a perut bizonytalan

szitenek. De szaporodásukhoz és működésük-höz magasabb hő igényelnek, azért különösen ha a must hideg, a hordókat melegbb helyre kell vinni, máskülönben nem erjed ki a must, különböző bakteriumok szaporodnak el benne, elromlik. Ezen bakteriumok elszaporodását, melyek épen úgy, mint az élesztőgomba, a levegőből jutnak a mustba, a borszesz meggátolja, mert reájuk méregként hat. Ezért arra kell törekednünk, hogy a must gyorsan és tökéletesen kierjedjen. A must gyors és tökéletes kierjesztésének egy újabb módja a tisztán tenyésztett élesztők alkalmazása. Az élesztőnek számtalan fajtája, változata van, melyek között több tekintetben lényeges különbséget találunk, ezek között borászati szempontból legfontosabb, hogy az egyik gyorsabban erjeszt, több alkoholt készít, a másik több illósvat fejleszt, a harmadik több glicerint produkál. Ezen tapasztalat igen értékes, mert megfelelő fajlélesztő kiválasztása és alkalmazása által elérhetjük azt, hogy a must erjedése gyorsabb, egyenletesebb és tisztább, az utóerjedés gyengébb, a bor tisztulása és érése gyorsabb, a bor minősége egyöntetűbb. Sajnos, hogy a megfelelő fajta kiválasztása és alkalmazása nagy körültekintést, előzetes tanulmányozást igényel, általános alkalmazásról tehát még most szó sem lehet. Erjesszük mustunkat melegbb helyen, lássuk el a hordót erjedése alatt kotyogóval, az erjedés befejeztével pedig töltögessük fel és dugaszoljuk be őket azonnal, úgy a megromlástól tartanunk nem kell.

Egy általános hiba, melyet a bortermelő legnagyobb része elkövet, az új bor lefejtésénél tapasztalható. Az első fejtés idejében való elvégzése vagy elmulasztása kihat borunk későbbi egész fejlődésére és minőségére. Különösen a közönséges gyengébb borokat 8—10 héttel a szüret után okvetlenül fejszük le, semmiesetre se hagyjuk január végén tul a seprőn. Ezen idő alatt az élesztő teljesen elvégezte feladatát és azt a hasznót, amelyet várhattunk tőle, elértük, ezentul csak ártalmára lehet borunknak. Az erjedés megszüntekor ugyanis az élesztők egyrésze már elhal, szétmállik, bomlásnak, rothadásnak indul. Ez magyarázza meg, hogy olyan helyen, ahol nem fejtik le a borokat kellő időben, sok hibás, avas seprűzü, vagy egérszagu bort találunk, melyek utóbb rendszerint teljesen elromlanak.

Dr. Baintner Ferenc.

(Folyt köv.)

A lucerna termesztése.

Irta: Gáspár József.

I.

A lucerna régi miveleti növény, az ő kor irodalmából tudjuk, hogy már a rómaiak termesztették. Hazánkban is, hol Tessedik Sámuel szarvasi lelkész honosította meg, 200 éves multra tekinthet vissza Termesztése nagyobb területet csak a mult század 60—70 es éveiben vett, ettől kezdve a tagosítás térfoglalásának arányában szaporodott a lucerna vetések területe.

A lucerna termesztésének fokozását a tagosításhoz kapcsolta, egyfelől a természetes kaszálók és legelők területeinek apadása és jelentékeny, éppen a legjavarészeknek feltörése, másfelől pedig a mivélés alá fogott nagyobb területeknek emelkedő igavonó szükséglete. Mind a két esetben takarmányról kellett gondoskodni, amott, hogy a réteken, legelőkön szenvedett veszteségek pótlóttassanak, emitt pedig, hogy az igavonó állomány jobb takarmányt kapjon, mivel ezt az erőt a régi legeltetési rendszer mellett sem jól, sem eléggé kihasználni a talajmivélésre, másként nem lehetett.

A lucerna a hozzáfűzött várakozásnak minden tekintetben megfelelt, évelő természetű felmentette a gazdát az évenkénti új beállításról, erős sarjhajtó képessége pedig többszörös kaszálásra adott alkalmat, mely által a termés nagysága is elejébe tette a többi takarmányféléknek.

A lucernának a többi takarmánynövényekét meghaladó nagyobb terméséhez, mint érték emelő járul az a körülmény, hogy mélyreható gyökérzetével vízszükségletét a száraz időjárásban is képes fedezni, minek következtében a termés olyan nagy hullámzásoknak, amint azt a sekélyen gyökerező takarmánynövényeknél tapasztalhatjuk — kitéve nincsen. A szárazsággal dacoló emé tulajdonsága teszi a lucernát hazánkban — a szárazság gyakorisága miatt — elsőrendű takarmánynövényé, mely a száraz évjáratokban, a takarmánykérés megoldásához a legbiztosabb alapot szolgáltatja, de sőt, nem tulozok, ha azt állítom, hogy a lucerna nélkül a kérdés megsem oldható, vagy ha igen, csak nagy áldozatok árán.

A lucerna biztos és nagy terméséhez kapcsolódik, az állattenyésztés minden ágára kiterjedő használhatósága, a lovak, szarvasmarhák, juhoknak és az állattenyésztés leg-

ujabb ágának a nyulaknak igen kedvelt takarmánya, melyeknek takarmányszükségletét egymagára is képes teljesen kiegyenlíteni. A sertések és báromfiak takarmányozásánál pedig, mint melléktakarmány — kora tavasztól, késő őszig —, szintén jelentékeny szerepet tölt be.

Évelő tulajdonság, erős sarjhajtó képesség, nagy termés, általános használhatóság, ellentállóság a szárazsággal szemben, azok a mozaik darabok, melyek a lucerna jellegét kialakítják s a zöldtakarmány évadjában olyan szerepet adnak a lucernának, mint a minővel bir a száraz takarmányozás alatt a téli évadban — a takarmányrépa. Amely gazdaságban a nyári félévben — a lucerna, a téli félévben pedig a takarmányrépa nem mindennapos takarmány, ott az okszerű, a helyes takarmányozáshoz a legfőbb kellék hiányzik.

Hogy az ilyen fontos és sok irányu kiválósága mellett a lucernának árnyoldala is van, az olyan természetes, hogy talán említésre sem szorul. Valamint nincsen teljes boldogság ezen a földön, ugy nincsen tökéletes lény sem, de sőt tény és valóság, hogy „minél nagyobb a fa, annál nagyobb az árnyéka“. Az egyoldalúság vádját hívnám ki magam ellen is méltán, ha a lucernát erről az oldalról is megvilágítani elmulasztanám. Lássuk tehát az érem másik oldalát:

1. A lucerna a jelzett jó tulajdonságokat csak mély rétegű, nedvesség tartó és tápanyagban gazdag termőföldben juttatja érvényre. A szakmunkákban ugyan azt olvassuk, hogy a lucernának, mint légenygyűjtő növénynek, légenytrágyára nincsen szüksége, ezzel szemben a gyakorlatban azt látjuk, hogy igenis, ha csupán a mag termesztése a célunk a légenytrágyákat mellőzhetjük, sőt, ha jó erőben van a föld tartozkodnunk is kell a légenytrágyák alkalmazásától. Különben pedig, mint azt később részletesebben kifejtteni fogjuk, a lucerna is megkivánja és meghálálja a légenytrágyát, mint akár a zabosbükköny vagy a csalamádé. Kimondhatjuk tehát azt, hogy a lucerna alá csak a legjobb földeket használhatjuk s azokat is csak egy emberi életben egyszer, másodsor ugyan arra a helyre a lucerna vetését — hagyja a gazda a fiának vagy unokájának.

2. A lucernának kiváló szerepe, mint zöldtakarmánynak van, korosodó természeténél fogva szénának szárítva csak másodrendű takarmányt ad. Ha ennek dacára, mégis szé-

kimenetelének tekintetéből kárpótlásban részesített, az egyezmény visszautasításával éppen ezen vasutársulatot hozni azon kényszerhelyzetbe, hogy kárpótlási követeléseit az állam ellenében per útján érvényesítse. Megismeri a bizottság, hogy az áldozat, melyet az ügy elintézése kíván, nagy és pedig főképp azért nagy, mert a vasutak építéséhez kötött remények a kívánt mértékben nem teljesültek, de nem hallgathatja el azon megjegyzését sem, hogy e törvényjavaslat elfogadása az államra nézve nagyobb terheléssel nem fog járni, mint ha a keleti vasut engedélyezésénél a Waring cég ajánlata helyett a hozzá legközelebb álló ajánlat vétetett volna tekintetbe. E tekintetből a bizottság a jelen törvényjavaslatot s annak kiegészítő részét képező szerződést általánosságban elfogadásra ajánlja, megjegyezvén, hogy az indokolásban foglalt többi kérdéseket hatáskörébe tartozóknak nem találván, azokról nem nyilatkozik.

E jelentés ellenében Zsedényi Ede és Lukács Béla kisebbségi külön véleményt terjesztettek elő és a következő határozatot ajánlják a Háznak:

»Utasítsa a Ház a miniszteriumot, hogy az engedélyezett vállalkozókat, igazgató tanácsosokat, s kormánybiztosokat a keleti vasut ügyében követett mulasztásért a rendes, illetékes bíróság előtt feleletre vonassa, s az államkincstár sérelmével okozott károk megtérítésére szoríttassa, időközben pedig, ha az állam köz-

lekedési eszközeinek biztosítására az állami előlegezések biztosítása szempontjából szükségesnek mutatkozik, a k. vasut pályatestét az üzlet minden tartozékaival együtt birói zár alá vétesse.«

Hogy a keleti vasut ügye csakugyan botrányos dolog volt, azt legjobban bizonyítja a képviselőháznak 1876. évi december 12.-én Zsedényi indítványára hozott következő határozata: »Utasítja a ház a miniszteriumot, hogy az engedélyeseket, vállalkozókat, igazgatótanácsosokat és kormánybiztosokat a keleti vasut ügyében követett eljárásukért, illetőleg mulasztásért, a rendes bíróság előtt feleletre vonassa és az államkincstár sérelmével okozott károk megtérítésére bíróság szoríttassa.«

Az országgyűlés azután megszavazta az államot és elfogadta a szerződést. E szerződés szerint a »Magyar Keleti Vasut« átadja összes vonalait, ingóságait és ingatlanait a pénztári készletekkel és aktív követelésekkel egyetemben. Az állam mindezeket átveszi a rajta levő összes terhekkal. Részletesen szabályozza azután a szerződés a részvények és kötvények beváltását, melyet az állam vesz magára,

A kormány az összes személyzetet átvenni tartozik annak jogaival és kötelezettségeivel együtt. A társulat pedig köteles összes könyveit, számadásait, szerződéseit, szóval: egész irattárát, valamint a vasut építésére vonatkozó összes terveket, s vonalainak kiegészítése céljából tett összes elölmunkálatait a kormánynak minden

kárpótlás nélkül átengedni. A társulat pedig kijelenti, hogy összes igényei az állam által kielégítést nyertek.

E szerződést az 1876. évi L. t.-c. megerősíti és felhatalmazza a miniszteriumot ezen szerződés végrehajtása tekintetéből legfeljebb 99,893 drb. egyenként 100 arany frt-ról szóló s 1876. évi január 1.-től 5%-ot kamatozó állami kötvényt bocsátani ki.

Ezzel tehát a keleti vasut ügye végleg lekerült a napirendről. Az államosítás alkalmával az egész vasuti vonalak hossza 612'66 kilométert tett. A törlesztési terv is elkészült, amely a tervezet szerint 77 évre szól. Mindjárt reá az állam megkezdte a Brassó—Predeal közötti vonalrész kiépítését is, melyet 1879. évi június 10.-én a forgalomnak átadva, Erdélyt bekapcsolta a nemzetközi forgalomba. És ezzel Erdély egyik legfontosabb vonala nyert befejezést.

Foglalkoznom kellene még az »Első Erdélyi Vasut« történetével, a hev.-ak történetével, valamint a volt keleti vasut után legnagyobb fontossággal bíró Szamosvölgyi vasutal. Ismertetnem kellene közgazdasági hatásukat és kritikát kellene modanom a vasuti politika felett is. De mindez meghaladja a kiszabott teret s mivel jelen sorok máris túllépték egy vázlat szerű értekezés keretét, mindezeket más alkalommal fogom megírni.

(Vége.)

nának akarjuk megszáritani, erre a célra jóval a virágzás előtt kaszáljuk le, s még akkor is nagy ovatossággal kell eljárni a száritási munkálatoknál, mivel a vékony nyeleken álló levelek megszáradva, már kis horzsolásra is letöredeznek.

3. A kérődzőknél — szarvasmarháknál, juhoknál — puffadást (dobkórt), a lovaknál pedig ritkábban előforduló kolikát okoz, mely miatt nyersen takarmányozása nagy ovatosságot és figyelmet igényel.

4. Igen veszedelmes növényi parazitája van — az aranka, mely állandó küzdelemben tartja a gazdát, s melytől csak nagy körültekintéssel és erős kitartással folytatott védekezés mellett szabadulhat meg.

Ezek ugyan, mint később a tárgyalás során látni fogjuk, mind olyan bajok, melyeken okkal-móddal segíteni lehet, de mégis árnyat vetnek a lucernára, melyekkel tehát a lucerna természeténél, minden körülmények között számolni kell.

Talaj.

A talajnevek iránt a lucerna meglehetősen közömbös, megterem: az agyag, homok, vályog, televény, márga, sós és szikes talajokon egyaránt, csak hogy legyenek azok a talajnevek mély rétegben (3—4 m.) egyneműek. De ne legyenek alattuk áteresztő, laza, durva homok vagy kavics. A másik feltétel, amit megkíván a lucerna a talajtól az, hogy jóllehet légénygyűjtő növénynek van elismerve, s minden jel arra mutat, hogy tényleg az is, legyen mégis a lucernatermesztésére szánt talaj — humuszban is elég gazdag, humusz szegény földben várhatunk ugyan szép magtermést, de nem számíthatunk nagy takarmánytermésre, amilyenhez a jó lucernásokon szokva vagyunk.

A feltalaj gazdasága és minősége kevés befolyással van a termés nagyságára, ha alatta áteresztő vagy terméketlen talaj nem helyezkedett el, a leggazdagabb talaj sem biztosítja a lucerna természetét. A gazdag feltalajjal, de áteresztő vagy terméketlen altalajjal bíró földek, könnyen tévútra vezetik a gazdát; megtesz minden előkészületet a lucernás beállítására — megrágyazza, jól megmiveli a földet, kitűnő — aranka mentes — magot szerez be, abban a legjobb reményben, hogy most már a jó földben, jó munka után jó lucernás lesz, s egy néhány évig letette a nyári takarmányozás gondját. De már a második évben, főleg, ha csapadék mennyisége nem felelt meg a várakozásnak, arra a nem remélt tapasztalatra jó, hogy a nagy gonddal beállított lucernása csak egy, legfeljebb két kaszálást ad s így a különben jó termőerőben levő földet, lucerna termesztés alatt tartani — áldozattal jár. Engem is ért az a meglepetés, a gyakorlati évek alatt, hogy olyan gazdag feltalajjal bíró földeken, melyekről 17-75 q. búzát, 30 q. zabosbűkkönyszénát és 24 q. csövestengertermést mértem be, a lucerna mert az altalaj áteresztő kavicsos vala, csak egyszer volt korán tavasszal kaszálható, amíg a téli nedvesség közvetítése mellett táplálkozhatott, azután a nedvesség hiánya annyira megakasztotta fejlődésében, hogy az egész nyáron csak a ludaknak adott, s azoknak is — gyenge legelőt.

A lucernának az altalaj alakulásához alkalmazkodó eme természete igen jól felhasználható arra, hogy természetesen által meggyőződjünk az altalaj minőségéről és termőképességről.

A beállított lucerna vetés ugyanis a második-harmadik évben, megfordított függvételben rajzolja felszínre az altalaj minőségét és pedig olyan pontossággal, hogy ezek alapján teljes hitelt érdemlő altalajterképet készíthetünk, melyet a rendes úton csak költséges ásatások — altalaj probavételek — által vagyunk képesek megrajzolni.

Az altalajviszonyának, a lucerna természeténél való megállapítása, különösen fontos az olyan helyeken, melyeket gyümölcsfákkal szánt helyekről, a lucerna fejlődése alapján készített altalajterképen, költség és idő veszteség nélkül jelölhetjük ki az elültetendő gyümölcsfák helyét, aképpen, hogy mindenik a természetének megfelelő helyre kerüljön. A lucerna azzal, hogy fejlődésével az altalaj minőségét árulja el, egy új oldalról mutatja be magát, mely sorakozva a mellette felhozott többi tulajdonságokhoz — szintén hozzájárul értékének emeléséhez.

A talajnevek között a mész és a márga a magtermesztéshez nyújt kedvező feltételeket, mivel a mész jelenléte ritkán türi meg a humusz nagyobb mennyiségét, s így a magtermésre károsan ható bujafelgyökösödésnek, — megdőlésnek a lucerna kitéve nem lesz.

A déli fekvésekben korábban indul meg a lucerna fejlődése, de ezzel szemben viszont sokat szenved a nyári meleg napokban s fejlődésében visszamarad. Az északi fekvéseken a lucerna később fejlődik kasza alá, de a száraz nyári hőséget jobban kibírja s akkor is vastag rendek esnek utána, mikor másutt már keveset vághat a kasza. A fekvésnek eme befolyását a lucerna fejlődésére, ahol ez módjában áll t. i. a gazdának, igen jól felhasználhatja arra, hogy a lucerna termését az évnek minden szakaszában, egyenlő nagyságban biztosítsa.

(Folyt. köv.)

A vértetűirtásról.

Az „Erdélyi Gazda“ 3, 5, 6, 8, 10. és 11. számaiban sorozatos közlemények jelentek meg a vértetűről, mindannak dacára, tekintettel ezen kártevő veszedelmességére és — sajnos — különösen Erdélyben, nagyarányu elterjedtségére, szükséges, hogy az ellene való védekezési módokat állandóan a felszínen tartjuk és az újabb védekezési módokat, melyekkel a gyakorlatban célt értek, a gazdaközönséggel és a gyümölcsfatermesztőkkel megismertessük.

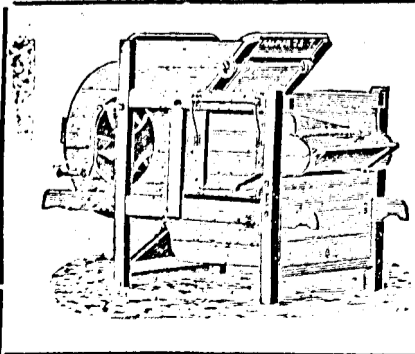
Gyakorlat szempontjából az a fő, hogy az időnkénti védekezési módokat ismerjük s az már csak másod- vagy harmadrendű dolog, hogy a vértetű tudományos nevét (Schisonura lanigera) is tudjuk, noha az nem árt, mint ahogy az sem, ha tudjuk azt is, hogy Európába 1789-ben került Amerikából, hol a gyökéren is él, mint a filloxera.

Az ellene való védekezés ép oly nehéz és állandó figyelmet és résenállást követel, mint a filloxera elleni küzdelem. Tudvalevő dolog, hogy a vértetű csak az almafán szokott előfordulni, kivételes esetekben azonban körtve-

fán is található. Rendes körülmények között: az idősebb fák sebhelyén, a fa szélvédte oldalán, az ágak alsó felén telepszik meg. Hogy megállapíthassuk a vértetű jelenlétét, ahhoz mindenekelőtt szükséges, hogy ismerjük is azt. A vértetű színe hamvas vörös, háta fehér vattaszerű, viaszemű anyaggal van bevonva, melyet viasztermelő mirigyekből izzad ki. Ennek az a rendeltetése, hogy a víztől és általában a külső behatásoktól védje az állatot. Maga a vértetű nem nagy, valamivel kisebb, mint egy gyufafej, de minhogycsoportokban (kolóniákban) szokott előfordulni és gyapjának színe a fa alapszínétől elütő, hamar elárulja jelenlétét, ha a fák nincsenek bemeszelve! Ha ilyen vattás bevonatu foltot látunk az almafán és kétségünk van aziránt, hogy vértetű van alatta, úgy akkor egy hegyes fűcsikával, vagy bicskával vegyük le a vértetűt s egyfehér papir lapra téve, kenjük rajta szét. Ha piros marad a nyoma, úgy tudhatjuk, hogy ezzel a veszedelmes kártevővel van dolgunk.

Akinek még vértetű nem pusztította ki a fáját, talán nem is hiszi, hogy ez a kis állatka képes erre. Bizony képes, még pedig rendszeresen a legfinomabb fajta almákat pusztítja ki a leghamarább. Hogy miben áll a kártétele, azt egyszerűen és rövidesen a következőkben mondom el. Hogy durva hasonlattal éljek, hasonlítom kártételét a szőlőnél a filoxerához. A növénynek zöld része éppen olyan fontos táplálkozó szerve, mint a gyökere. A filloxera: a szőlő föld alatti részeit bántja, a vértetű: a fa törzsét és koronáját. Mindkettőnek kártétele abban áll, hogy megszurva a gyökereket, illetve a vértetű (már zsebzett helyre találva) az a földfeletti részét, annak sejtjeit védekezésére ösztönzi, mely védekezés az inger következtében beálló, a sebhely elzárására, benövésére irányuló sejtszaporulatban nyilvánul. Igen ám, csak hogy az inger állandó és így a sejtszaporulat (oszlás) is folytonos miáltal göcsök, rákhoz hasonló u. n. hypertrof tömegek keletkeznek és ezek a természetellenes sejtömegek megakadályozzák a helyes tápanyagvándorlást. Ennek a következménye az, hogy a hiányos táplálkozás következtében a levelék kisebbek maradnak, az ágak, vesszők, tölire nem tudnak beérni, ezért télen vagy elfagynak, vagy tavasszal „elkorcsosodnak“, majd elszáradnak, az ilyen hypertrof tömegtől kifelé eső részek. A baj halad mind közelebb és közelebb a törzshöz, 3—6 év alatt a legszebb és legerőteljesebb fát is képes kipusztítani, vagy ha életben is marad, nyomorék és terméketlen marad a fa. A kártétel tehát nem abban áll, mint azt némelyek hiszik, hogy kiszívja a fából a nedvességet, mert ugyan jó német „Bürger“ gyomrunak kellene lennie, hogy azt megtehesse.

Hogy ellene eredményesen tudjunk védekezni, ismernünk kell életmódját, szaporod-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!

Európszerte első helyen elismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképvisező

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

dását. Ősszel a vértetű him- és nőivaru egyedeknek párzása után, a nőstény egyetlen tojást tojik. A tojás még ősszel, vagy csak tavasszal kikel és a kis szárnyatlan vértetű a fán marad. Itt kikéres magának egy olyan helyet, hol egy kis folytonossági hiányra talál az ágon, vagy törzsén, rendszeren a szélvédte oldalon, hol megtelepedve, szívókéjét bemélyeszi a fa kallus rétegéig és onnan táplálkozik. Nem fog sokáig egyedül maradni, mert tavasszal, amint kimelegszik az idő, — áprilistől, — Isten adta természeténél fogva szüzen, eleveneket szül: 25—50, sőt 100-at is, melyek 9—12 nap alatt kifejlődve, megint csak eleveneket szülnék, s így megy ez tovább, úgy, hogy őszig 12—14 ivadéka van. Minél későbbi az ivadék, annál kevesebbet szül. A természet azonban gondoskodik az elveszett nemzőerő visszapótlásáról azáltal, hogy augusztus felé már szárnyasokat szülnék a vértetvek, melyek a megélhetést biztosítandó, új fát keresni mennek, terjesztvén ezzel a bajt s ha ilyet talál, ott szintén szüzen megszülik a szárnyatlan him és női egyedeket. Utóbbiak letojják egyetlen tojásaikat, melyek mint fennebb is említettem, ősszel, vagy tavasszal kelnek ki, hogy a pusztitást megkezdhessek. Az új fán, az új erőben levő új nemzedék, a fenn leirt módon folytatja szaporodását. A vértetvek ősszel a fán maradnak, ott is telelnek. Télen nem szaporodnak, egy helyben vannak mozdatlanul, kolóniákba verődve, a levelek nem takarják el szemünk elől, a madarak nem hurcolják szét, tehát ilyenkor egy-egy egész csoportot egyszerre pusztíthatunk el.

A védekezést az előbb említett oknál fogva, a leghelyesebb télen megkezdni a már közleményem elején jelzett számokban leirt módon. Soha se higyjük azonban azt, hogy a téli, s plane csak egy téli védekezés elég volt, oh nem! Ha valahova egyszer a vértetű befészkelte magát, vagy csak az orrát ütötte be, ott két-három évig, *télen-nyáron állandóan* figyelni kell az almafákat. Hogy a téli védekezés miben áll, azt tudjuk már a megelőző számokban leirtottakból. Röviden: *kívágásból, tisztogatásból és kátrányozásból*. Amit — dacára az 1899. évi 9679. sz. szigorú miniszteri rendeletnek — elmulasztottunk a télen, azt most kell kipótolnunk.

Télen nehéz a védekezés mert hideg van, azt mondja a rossz gyümölcsfa gondozó, nyáron pedig azért, mert meleg van. No akkor itt van most az ideje az ilyen embereknek is tavasszal, amikor se hideg, se meleg nincsen s még nem lombosodtak meg a fák. Igyekezzen mindenki a védekezést most megkezdni, vagy folytatni, míg munkáját a fa lombja nem nehezíti.

A tavaszi védekezést a kátrányozás helyett lehet növényi olajokkal, vagy zsírokkal, hal-, disznózsír stb.-vel végezni. Ezen anyagoknak élő hatásuk abból áll, hogy az állat testének felületén levő légzőnyílásokat elzárják, bedugják s mintegy megfojtják az állatot.

Ezt az irtási módot láttam Magyarádon *Feszler József* szőlőbirtokos és bornagykereskedő bokrétahegyi gyümölcsösében; akinek a nevét felemlitem azért, hogy aki ezen védekezés eredményéről meggyőződést óhajt szerezni, módjában álljon. Itt a szakértelemmel kezelt, fiatal, nemesfajtájú almafák valamennyiét megtámadta ez az átkozott féreg. Miután az a veszély fenyegette, hogy a befektetett pénzt és fáradságát a vértetű megsemmisíti, védekezett ellene oly formán, hogy a fának azokat az ágait, hajtásait, melyekkel bibelődni nem akart, rövidre visszametszette és rögtön *elégette*. A törzs és a vastagabb ágak *inficiált részeit* pedig, durva ronggyal *letörülte*, hogy ezáltal ami tetűt oda tud ölni, azt odaölje mindjárt, amihez pedig a repedések mélyén hozzáférni nem tud, arról a fehér viaszemű, vattaszerű bevonatot — amit ő szakálnak nevez — *letörülje*, mert ez a kenőanyag hatását érvényteleníti. Ennek végezte után, közönséges gépolajjal, olyannal amelyet cséplőgéphez is használni szoktak, az inficiált részeket penzlivel bekente, bemázolta, mint a festők az ajtót szokták.

Mindezt tavasszal végezte és az eredmény nagyon szép volt. A fák szépen kilombosodtak és egészséges hajtásokat neveltek. Ősszel azonban végigvizsgálta megint a fákat és ahol vértetű nyomra akadt, ott megint a fenn leirt műveletet ismételte meg, mert mint mondtam ha gyökeresen akarjuk kiirtani e bajt, ahhoz legalább 1—2 sőt néha 3—4 évi *állandó* figyelem és pusztítás szükséges. Munkánkat gyorsíthatjuk azzal, ha a téli védekezést a vegetáció idejében való védekezéssel kapcsoljuk össze. Arra mindig nagyon ügyeljünk, hogy a fák sebhelyei ne maradjanak nyitva, hanem azonnal kenessenek be, mert ilyen helyekre telepszik le legelőször is a vértetű s majd innen terjed tovább a baj.

Török Bálint.

IRODALMI SZEMLE.

A fürdők könyve. Hazai fürdőinket ismergető irodalmi termékekben mindeztideig igen szegényesen voltunk ellátva. Ami van, az is selejtes régi csapásokon haladó átlagmunka. Annyival szivesebben kell megemlékeznünk a *Magyar Fürdőkalauz* előttünk fekvő hatodik kiadásáról, amelynek gondos és lelkiismeretes munkával megszerkesztett belső tartalma a legszébb harmoniában egyesül a mű külső technikai kiállításával. Szerkesztője: *Erdős József*, valóban dicséretes és ügyes munkát végzett, amidőn ezakavatott tollal összeállított a hazai fürdőhelyekről, nyaralótelepekről, sanatoriumokról, vizgyógyintézetekről és ásványvizekről minden fontos és szükséges tudnivalót olyan modern és szabatos formában, aminőt csak ritkán van alkalmunk tapasztalni. Röviden szólva: a mű határozott nyeresége fürdőirodalomunknak, olyan, amit nyugodt lelkiismerettel ajánlhatunk mindazyn érdekelt körök figyelmébe, akiknek hivatásuk pangó hazai fürdőügyünket előbbre segíteni s ezzel egy állandóan hangoztatott panaszt orvosolni. A pompás és hézagpótló

díszmunka stíluszerűen be van kötve és Engländer és Társa tatai nyomdatulajdonosok sajtói alól került ki. A szokatlanul díszes kiállítású vaskos kötet a vasuti és hajófülkékben, szállodákban, orvosoknál, fogorvosoknál, kávéházakban, egyesületekben és pensiókban lett elhelyezve, de külön is a nagyközönség rendelkezésére áll. A fürdőző közönség álmagának tesz hasznos szolgálatot ezen kitűnően összeállított és mindent felölelő munka átolvasásával. Megrendelhető: a Magyar Fürdőkalauz kiadóhivatalában, Budapest, VI., Eötvös utca 36.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A kocák igen gyakran felfalják malacokat. Ennek okát a gyakorlatban, eddigi ismereteink szerint, leginkább emésztési zavaroknak szokták tulajdonítani. A valódi ok bővebb kiderítése végett egy amerikai gazda számos kísérletet tett sertéseivel, amelyek között igen sok kocája malacait felfalván, évenként nagy kárt kellett szenvednie. Ez az amerikai azt tapasztalta, hogy a sertések a vemhesség utolsó szakában igen jelentékeny mértékben szenvednek dugulásban és hogy a dugulás a takarmányozásnak helyes beosztása által nagyon könnyen elkerülhető. Nevezetesen sohasem tapasztalta azt, hogy őszkor, amidőn elég zöldtakarmánya volt, akármelyik kocája malacait felfalta volna. Tavasszal ellenben, a midőn zöldtakarmány hiányában a kocáknak rendszeren dugulások volt, ez nagyon izgatta őket. Ezek az állatok, habár különben teljesen szelídek voltak is, ilyenkor folytonosan marakodtak. Az ilyen állatra az anyméhnek fájdalmas tevékenysége még nagyobb izgatással van, ehhez a malacok szopása által előidézett fájdalmak is járulnak, úgy, hogy az állat ennek következtében egészen magánkivül lesz. Ez a megfigyelő azt ajánlja tehát, hogy a kocákkal vemhességük idejének utolsó szakában zöldtakarmányt, vagy ennek hiányában valamely gyök- vagy gumós-növényt etessünk. Ő a kocákat malacozásuk előtt néhány héttel nyers takarmányrépával eteti és csak kevés egyéb takarmányt ad nekik. A burgonyát ilyenkor éppenséggel nem ajánlja etetni. Végül óv mindenkit attól, hogy a vemhes kocákat röviddel malacozásuk előtt más istállóba tegyék át, mert ezáltal izgatjuk őket, amit mindenesetre el kell kerülnünk. Ezért, ha már egyáltalában szükséges, a kockázat malacozás előtt pár héttel helyezzük át más istállóba.

+ Hágóbikák és a száj- és körömfájás. A most uralkodó száj- és körömfájás alkalmával mindenfelé azt tapasztalták, hogy a hágóbikák különösen megsínylik ezt a betegséget. Még ott is ily súlyos következményekkel jár a bikákra nézve, ahol különben a többi állat a betegséget könnyen kiheveri. Ennek a jelenségnek okát főleg abban kell keresnünk, hogy a bikák rendszeren nehezebb testalkattal bírnak és így fájós lábaikat a nagyobb teher jobban megviseli. Ehez járul még az is, hogy a lábadozó állatot már csakhamar párosításra is használják, amikor háso lábait különösen megerőlteti, úgy, hogy ennek következtében hetekig, sőt hónapokig tartó sántaság kinezhatja meg az állatot. A száj- és körömfájásban szenvedő bikáknak gondozására különös gondot kell fordítanunk és a betegség és lábadozás idején a bikákat fedeztetésre lehetőleg ne használjuk. Különösen nagy gondot fordítsunk arra, hogy a bikák alá mindig bőven almozzunk, azok soha se álljanak nyirkos, nedves almon, mert ez a legnagyobb hát-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsobkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szak-szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futó-szőnyeg, gyapjú és csipkefü-gönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

ráltatója a gyors gyógyulásnak. Emellett a már javulófélben lévő bikának könnyen emészthető eledelt adjunk és fájós lábait naponként fecskendezzük ki valamely kevésbé izgató fertőtlenítő szerrel. Óvakodjunk attól, hogy a sebes, fájós részeket vászonruhával, vagy másal kidörzsölve, minden ok és cél nélkül csak nagyobb és tartósabb fájdalmat okozunk az állatnak.

+ A ragadós száj- és körömfájás okozói. Siegel dr. német bakteriológus három hónap előtt a német földmívelésügyi kormány támogatásával frissen megbetegedett állatok vérének és lépét vizsgálta, mely alkalommal sikerült olyan bacillust, amelyet már korábban is látott, de tenyésztetni nem tudott, tisztá kulturában tenyésztette. A Berliner Tierärztliche Wochenschrift legutóbbi számában Nicolaus dr. most igazolja Siegel észleleteit és a következőket állapítja meg: Száj- és körömfájásban megbetegedett és lázas szarvasmarhák vérében rendszerint bacillusok találhatók, amelyek a Siegel által talált Cytorrhyses-coccusokkal alakra nézve azonosok. Ezen coccusok a bouillon-kulturában csak mintegy 14 nap után mutatnak észlelhető csoportosulást; ebből az következik, hogy nehezen akklimatizálódnak a szokásos tenyésztanyagokhoz. Az agarban való tenyésztés sikerül, a coccusok azonban nagyon gyéren nőnek, növekedésük a második generációban azonban már valamivel nagyobb. Az agar-bar tenyésztett cytorrhyses coccusok azonosak a vérben keringő coccusokkal. Ezen felfedezés hordereje ma még meg nem állapítható, de most már remélhetjük, hogy belátható időn belül mégis sikerülni fog a ragadós száj- és körömfájást, a legveszedelmesebb állati betegségek egyikét teljesen megszüntetni.

+ Az apácalepke irtása. Matusovits Péter királyi erdőfelügyelő, most számolt be az apácalepke ellen alkalmazott irtási módokról, s a leghatározottabban föl hívja az erdőbirtokosokat arra, hogy telepítsenek éneklőmadarakat az erdőben olyan rengeteg kárt okozó apácalepke ellen. Ugyanis a nyitrai megyei sasvári és holicai uradalomban 1906-ban föllépett apácalepke teljesen kipusztult. Pusztulását a mostoha időjárás, a tachinák, ichneumok és egyéb hasznos rovarok, betegségek föllépése, főképpen pedig az éneklőmadarak elszaporodása okozták. A több mint ezer fészekodu elhelyezése az erdőben föllöttebb hasznosnak bizonyult. Az eddig éneklőmadarak hiányában szenvedő erdők megtelnek cinkékkal és más hasznos éneklőmadarakkal, amelyek úgy a petéket, mint a lepkeket pusztítják.

+ Műtrágyázással kombinált vetőgép. A műtrágyaszóróval kombinált vetőgépek a gyakorlatban általában elég jól beváltak. Magától értetődik, hogy a kombinált gépek nem dolgozhatnak oly pontosan mint a külön e célra készült gépek. Ujabban a Record II. nevű a losonci mezőgazdasági gépgyárban készült sorbatrágyázó vető- és műtrágyaszórógépekről lehet többször említést hallani. E gépek célja az, hogy részben műtrágyamegtakarítás céljából, részben pedig a kikélt növény gyorsabb fejlődésére céljából a vetőgép előtt felszerelt és egy elmés kettős excenteres hajtóművel ellátott műtrágyaszórókészülék a műtrágyát egyenesen a sorokba szórja a legkülönbözőbb mennyiségben, amely mennyiségekre a szórókészülék hajtóműve elég pontossággal beállítható.

+ A tehén által behelt szagok hatása a tejre. A tej a legérzékenyebb folyadék a környezet szaga iránt, amennyiben azt hihetetlen gyorsasággal és könnyűséggel abszorbeálja. Egy csésze tej, mely a betegszobában egy rosszul eldugaszolt goudron üveg közelében volt, másnap igen erős goudron szagú volt. Ugyanígy jártak egy terpentines üveg közelében állott tejjel. Kétségtelen, hogy a tej nagy mérvben képes magába venni az illó anyagokat. Ezirányú kísérletek az derítették ki, hogy az ily abszorbeált szagot a tej 16—24 órán át is megtartja. Ebből tehát az következik, hogy

a tejet nem szabad a betegszobában hagyni, és hogy nem kell olyan tejet inni, amely valamely baktériumos betegségben szenvedő egyénnel egy helyiségben volt. Különösen fontos ez, járványok idején, s épen ezért ezt a tanácsot megszívlelni nagyon helyenvaló.

Ismeretes dolog az is, hogy a tehén által fogyasztott takarmányok nemcsak összetételében befolyásolják a tejet, hanem a szagot, ízt, sőt gyakran még a tej színét is megváltoztatják. Ami azonban eddig kevésbé ismert, az az, hogy a tej egészen meg is romlik, ha a tehén által behelt levegő kellemetlen gázokat vagy szagokat tartalmaz. Az angol gazdasági egyesület közlönye dr. Vietnek egy következő észleletét közli: Egy csordának 12 tehene közel haladt el olyan hely mellett, ahol egy kimult borju hullája feküdt és így néhányszor — bár csak rövid ideig — fertőzött, rothadási csirákkel telített levegőt lélegzett be. És ez elég volt arra, hogy nemcsak ezen tehéneknek tejtét megromltsa, hanem az egész 80 tehénből álló állományát, amelyekkel egy helyiségben fejték őket. A hulla eltakarítása a bajt is megszüntette. Más alkalommal egy 25 tehénből álló nyáj teje romlott meg úgy, hogy kiállhatatlan szagú lett. Kiderült azután, hogy a legelőn egy bokorligetben egy ló hullája feküdt, mely eltakarítatván, a tej újra rendessé vált.

A gyakorlat emberei tudják, hogy ha egy istállót karbolal dezinficiálnak abba néhány napig sem tejelő, sem legközelebb levágásra kerülő marhát behajtani nem szabad. Konstatáltatott ugyanis, hogy az ilyen istállóban tartott tehének teje akár nyersen, akár főve, émelygést és hányást okoz, a levágott állatok husa pedig erősen karbolszagú Várni kell tehát amíg a karbolszag az istállóból teljesen eltűnik s így annak belélegzése nem árt meg az állatoknak. Az istállóban a legnagyobb tisztaság és a jó friss levegő — nélkülözhetetlen tényezői a jó tejkezelésnek.

+ Meddig fejjük a tehenet borjazás előtt. A tehenet a borjazásig fejni igen káros, mert az először is gátolja a borju kifejlődését, másodsor gyengíti a tehenet, harmadsor a tőgy működése alábbhagy és nem lesz olyan erőteljes, mintha ellés előtt néhány héten keresztül pihent és megerősödött. A borjazás bekövetkeztéig fejt tehén a következő fejési évadban sokkal kevesebb tejet ad.

A tőgy tejelválaszoló képessége rendszeren 2—3 hónappal a borjazás előtt nagyon csökken. Ahol kitűnő tejelékenységu s igen jól táplált teheneknél ez nem mutatkozik, ott mesterségesen kell a tejelválasztást megszüntetni. Ezt azonban nem azáltal érjük el, hogy a tehenet nem fejjük ki egészen, hanem azáltal, hogy a tehenet mindig hosszabb időközben fejjük.

E célból a napi fejések számát 10—12 héttel az ellés előtt háromról kettőre szállítjuk alá, nyolc nap mulva már csak egyszer fejjük naponta, ezentul minden 36 vagy 48 órában egyszer, úgy, hogy a tej 4—6 héttel az ellés előtt elapadjon. A tőgyet azonban minden fejésnél tökéletesen ki kell fejni, mert különben bizonyosan kárát valljuk. A tehének a borjazásig való fejése már azért is mellőzendő, mert az utolsó időben fejt tej avas, kellemetlen ízű és szagú s így alig használható.

+ Megsavanyodott bor javítása. Megsavanyodott, ecetstiches bornak előbbi jó ízét vissza lehet adni, ha a hordóba hektoliterenként egy ivópohárnyi buzát helyezünk olyformán, hogy előbb a buzát, mint ahogy a kávé szókás, megpörköljük, azután egy tiszta szük vászon zacskóba helyezve, a lyukon át a hordóba eresztjük és ott hagyjuk benne lógni 4—6 órán át. Eközben a hordóban a bort néhányszor jól felkavajuk és a fenti idő eltelte után a zacskót kiemeljük a hordóból. Az így kezelt bor savanyúságát teljesen elveszti. Utána azonban a bort tiszta hordóba kell átfejtetni és szükség esetén megderíteni is tanácsos.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« igazgatóválasztmánya 1911. május hó. 1.-én (hétfőn) d. u. 4 órakor Kolozsvárt, az E. G. E. Attila, utcai székházának üléstermében, gyűlést tart, melyre az ig. választmány tagjait tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgyak:

- Földm. miniszter leiratai:
  - Allategészségügyi értesítőket küld. (521., 526.)
  - A közp. áll. eg. felügy. állás betöltéséről. (606)
  - Áll. ménék fedezett állomásairól. (542)
  - A földgáz-haszon 10%-a tárgyában. (520.)
  - Irod. szakoszt. füzetek rendelése tárgyában. (653.)
  - Az egylettől vásárlandó telek ügyében. (597.)
- Jelentés a romániai tanulmány-ut tárgyában. (652.)
- O. M. G. E. a gazdakongresszus tárgyában. (592.)
- Ugyanaz: gazdacimtári adatokat kér. (306)
- Gazdaszövetség: katonaság oktatása tárgyában. (577.)
- Transsylvania, Déva: meghívó közgyűlésre. (638.)
- Dr. Cséser Lajos: indítvány számtartási osztály létesítése tárgyában. (573.)
- Hirsch Ödön szarított moslék ügyben.
- Uj tagok bejelentése.
- Ülés napjáig beérkező tárgyak.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Kinevezés A m. kir. földmívelésügyi miniszter az 1900. évi XVII. t.-c. 28. § ával szervezett »Országos Allategészségügyi Tanács« rendes tagjává Pirkner János nyug. miniszteri tanácsos orsz. képviselőt 6 év tartamára kinevezte.

Pályázati hirdetés. A Magyar földhitelezészet a hazai gyümölcsfaterenyésztésnek községi faiskolák útján való előmozdítása céljából a folyó évben is 1 darab 600 koronás 2 darab 400 koronás és 18 darab 200 koronás díjat tűz ki oly tanítók jutalmazására, kik faiskolát kezelnek és a faterenyésztés terén szembevetendő sikert képesek felmutatni.

Ezen díjakra pályázhat minden magyarországi községi faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi kertész is, ki a faiskola kezelésén kívül a népiskolákban a gyümölcsfaterenyésztést hivatászerűen tanítja és tanításának eredményeként községében és vidékén a nemes gyümölcsfatermelés terén látható sikert képes felmutatni. A pályázati kérvények május hó 15-ig adandók be ahoz a tanfelügyelőhöz kinek hatáskörében az illető pályázó működik.

Védokozás a burgonya betegségek ellen. Serényi Béla gróf, földmívelésügyi miniszter a burgonya levélsodrosodása és gyűrűsbetegsége tanulmányozására a gödöllői korona uradalomban kísérleti telepet rendeztet be, ahol 40 különféle burgonyafajtával tesznek kísérletet főleg annak eldöntésére, hogy melyek azon fajok, melyek nálunk e pusztító betegségeknek a leg-sikeresebben képesek ellentállani.

A sertésvész elleni ojtóanyag ára. A m. kir. földmívelésügyi miniszter 44260/911 sz. alatti rendeletével a sertésvész (sertéspestis) elleni ojtóanyag árát addig is, míg a sertések ára kedvezőbb alakulást nyer honi birtokosok

részére 100 kcm.-ként 12 koronában, a külföldiek részére pedig 100 kcm.-ként 18 koronában állapította meg.

Negyven vízvezeték Negyven erdélyrészi községben létesítettek eddig vízvezetékét és *Serényi Béla* gróf, földművelésügyi miniszter most újabb 9 községre nézve hagyta jóvá a folyó évben kiépítendő vízvezetési terveket megfelelő segítséggel lehetővé téve azok kivételét.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gyászbir.** *Dohy Sándor*, egyesületünk régi tagja, f. évi április 23.-án, rövid szenvedés után, 44 éves korában, Mezőszengyelen meghalt. Nyugodjék csendesen, legyen emléke áldott.

— **Országos gazdakongresszus Budapeston.** A május hónap 6—8.-iki IX. országos gazdakongresszus előkészítő munkálatai teljes erővel folynak. A tagsági jelentkezések napról napra tömegesen érkeznek a titkársághoz, ami kiváló jele a kongresszus iránt országszerte megnyilvánult érdeklődésnek. A jelentkezési határidő *április 30.-án* jár le s a kongresszusi iroda a tagdíj kézhezvétele után, a jövő héten küldi szét a jelentkezés sorrendjében a tagok illetményeit: a tagsági jegyeket és jelvényeket, a kongresszuson tárgyalandó határozati javaslatokat, az ülésrendet, a kongresszus ügyrendjét és kívánatra a kedvezményes vasuti utazásra jogosító igazolást. A május 7.-én délután rendezendő társaslakoma részvételi díja 6 korona. Az ebédjegyeket előre kell kiváltani a kongresszusi irodánál. A gazdakongresszus tárgyalásainak teljes anyagát napló alakjában fogják az ősz folyamán kiadni, amelyet a kongresszus tagjai a terjedelemből mérten később megállapítandó előállítási áron rendelhetnek meg az O. M. G. E. titkári hivatalánál.

— **Tíz százalék a földgáz szolgáltatása hasznából.** Az 1911. évi VI. t. c. 18. § a alapján, a földgázak hasznosításából eredő állami tiszta jövedelem 10 %-át a mezőgazdasági érdekelttség javára kell fordítani s evégből a földművelésügyi miniszterium kezelése alatt, külön közalap szervezendő. Minthogy a földgáz hasznosítása már a közel jövőben megindul, s a létesítendő közalap ügye is mielőbb rendeltileg szabályozandó, a földművelésügyi miniszter ur felszólította egyesületünket, hogy ezen közalap szervezésére és felhasználására vonatkozó kívánalmait tudomására juttassa. Az E. G. E. a legközelebbi igazgatóválasztmányi ülésen fogja e tárgyban határozatát meghozni.

— **A telepítési alap birtokai.** E címen a következőket írják merkantilista lapjaink:

Az 1907/1908. években a telepítési alap birtokai tetemesen megszorodtak, és *Darányi* egész sor birtokot vásárolt meg telepítési célokra. A telepítés azonban ezeken a birtokokon nem sikerült, mert a birtok egy része el van hanyagolva és csak nagy befektetések árán lehetne rendbehozni. Ez pedig állami kezelésben roppant összegeket igényel és az alapnak nincs reá pénze. Egy pénzcsoport, hír szerint ajánlatot tett most a földművelésügyi miniszternek, hogy egyes telepeket megvásárol az alaptól, kikerekíti őket és oly feltételek mellett adja át a telepéseknek, mint azt a telepítési alap teszi. A földművelésügyi miniszter állítólag hajlandó a csoportnak részben telepítési, részben parcellázási célokra az alvinci, igenpataki, magyarigeni, celnai, alsófarkadini, felsőszilvási, hacseli és a totesdi birtokokat — körülbelül hat-ezer holdat — átengedni.

Nem tudjuk, honnan indulnak utra ezen híresztelések, tudjuk azonban azok célját. Ismét földre, pláne világhírű celnai borokat termő jó alvinci, igenpataki, magyarigeni és celnai szőlőföldekre kapott étvágyat valamelyes »pénzcsoport«. Reméljük és hisszük, hogy a földművelésügyi miniszter csak »állítólag« hajlandó

ezen kiváló értékű objektumokat holmi pénzcsoportoknak átengedni és kérjük a minisztert, hogy azokat az eredeti célra, vagy későbbi hasonló célok szolgálatára, továbbra is az állam kezében megtartani sziveskedjék.

— **A földművelésügyi tárca költségvetésének tárgyalása.** Most van soron a képviselőházban a földművelésügyi tárca 1911 évi költségvetés tárgyalása. *Pap Géza* előadó ismertette a költségvetés tételait és elfogadásra ajánlotta. Szükségesnek látja az állami erdőtiszték ffeztésének mielőbbi rendezését. A költségvetés előterjesztése nyomán kifejlődött vitában részt vettek: *Bernát Béla*, ki a mezőgazdaság regélyezésére szánt másfél milliót kevésnek tartja, minthogy e téren nagyon sok tenni való van. *Sürgeti* a víziutak intezivebb fejlesztését. A borkereskedelemben naponként előforduló visszaélések szigorubb üldözését tartja szükségesnek és az új bortörvény intézkedéseinek szigorú betartását. *Tallán Béla* a szeszkontingensek megváltásához szólott hozzá az Alföld érdekében. *Frey János*, néppárti képviselő, az állatorvosi szolgálat kitenyészését kívánja oly formán, hogy a gyógykövácok és kisebb képzettszerű emberek is praktizálhasanak. foglalkozhassanak gyógyítással. Ez azonban semmi körülmények között sem volna helyes. A tárgyalást a héten folytatják.

— **A »Hangya« közgyűlése.** E hó 19-ikén tartotta rendes évi közgyűlést a Hangya, a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítési szövetkezete *Pallavicini Ede* örgróf v. b. t. t. elnökle alatt. A napirend első tárgyát az igazgatóság évi jelentése képezte, melyet a közgyűlés vita nélkül egyhangulag jóváhagyott. *Spitt Ferenc* dr. olvasta fel azután a felügyelőbizottság jelentését, melynek alapján a 139.731 koronát kitevő tiszta nyereségből az üzletrészek 5 százalékos osztalékra 86.510 koronát az igazgatóság jutalékára 13.312 koronát, a tartalék-alapnak 200.000 koronára való kiegészítésére 29.790 koronát fordították, a fennmaradó összeget pedig a jövő évi számlára vitték át. *Szilassy Zoltán*, *Mesko Pált*, *Bujanovics Gyulát*, kiknek mandátuma lejárt, újból beaválosztották az igazgatóságba. A Hangya üzletrészeinek esedékes szelvényeit f. hó 20-tól kezdve váltja be a Hangya pénztára.

— **A Magyar Gazdaszövetség.** *Darányi* Ignác elnökle alatt tartott látogatott igazgatóválasztmányi ülésén dr. *Schandl* Károly titkár tett jelentést a tagmozgalomról. Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy *Csernoch* János kalocsai érsek és *Glattfelder* Gyula csanádi püspök az elnökséghez intézett leveleikben a Szövetség hathatós támogatását ígérték meg, ugy is mint főpapok és mint földbirtokosok. Ki mondotta az igazgatóválasztmány, hogy a földgáz hasznosítása folytán létesítendő közigazdasági alapot illető földművelésügyi miniszteri leirat tárgyában az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel egy nyomon kíván állást foglalni és óhajtja, hogy a gazdaközönség képviselote e tekintetben értekezletre hívassék egybe. A választmány jóváhagyta a tavalyi zárószámadosokat és a felmentvényeket minden irányban megadta, majd elfogadta a jövő évi költségvetési előirányzatot. A közgyűlést május 9.-ére tűzte ki a választmány, e határozat kapcsán *Darányi* elnök, lelkes szavakban ajánlotta a tagok figyelmébe az országos gazdakongresszust. *Mesko* Pál titkár, s a Kecskeméten, június hó 21.-én tartandó szövetségi nagygyűlés előkészületeiről számolt be, a melylyel szemben Kecskemét város, a magyar vendégszeretet-egész melegét fejtje ki. A választmány határozata szerint a nagygyűlés főképp a birtokpolitika, a parcellázás, a telepítés s a földbérli szövetkezetek és a földtehermentesítés kérdéseivel foglalkozik, *Kada* Elek polgármester pedig a vendéglátó város gazdasági politikáját ismerteti. Szóba kerülővén a Magyar Földhitelintézetnek az újabb altruisztikus pénzüintézet alapítására irányuló kezdése, *Darányi* Ignác az elnöki székből ezért őszinte köszönetét fejezte ki *Desszoffy* Aurél-

nak. *Dr. Vancsó* Gyula bemutatta a Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesület átiratát, mely a telepítési és birtokfeldarabolási törvénytervezet sürgős napirendre tűzését kívánja. A választmány kimondotta, hogy ezt a maga részéről is szükségesnek tartja.

— **Az V. nemzetközi teigazdasági kongresszus** Stockholmban f. évi június 28-ától július 1-éig tart s a kongresszusi tagok összes kirándulásai az örebrói svéd mezőgazdasági kiállítás megtekintésével kapcsolatosak. A kongresszust és a kiállítást tehát együttesen vehetik programmba: akik az idén szándékoznak Svédországba ellátogatni. A gyakorlati mezőgazdákra alkalmatlan időszak ez, hiszen aratás kezdetére esik, pedig kívánatos volna, ha az ötvenként ismétlődő, mintaszerű svéd mezőgazdasági kiállításokat magyar gazdák látogatnák. A június 28-án megnyitandó kongresszus délutánonként kisebb kirándulásokat végez s július 2-án Gripsholm és Eskilstuna utbaejtésével Örebróba megy, honnét a kiállítás megtekintése után, háromféle nagyobb kirándulás van tervben. Kettő délre és egy északra. Kitérő alkalom nyílik tehát a svéd mezőgazdasági viszonyok tanulmányozására. Aki a dolog iránt érdeklődik, annak kívánatra minden közelebbi felvilágosítással szívesen szolgál levélben a kongresszus főtitkára, *Barthel Chr.* Stockholmban.

— **Országos agancskiállítás Budapeston.** Az orsz. agancskiállítást f. hó 23.-án nyitották meg *Széchenyi Béla* gróf, koronaőr elnöklésével a székesfővárosi Vigadó nagytermében. A bírálóbizottság az alapos és szakszerű bírálat eredményét a következőkben teszi közzé:

Nyílt területi szarvasagancsoknál: *József* királyi herceg tiszteletdíját, *Széchenyi Béla* gróf tiszteletdíját és az I. ezüst érmet *Frigyes* királyi herceg nyerte el, a *Karapancsán*, II. *Vilmos* német császár által zsákmányolt 10 kilogrammos 16 águ, remek szép agancscsal.

Vadaskerti szarvasagancsoknál: *Draskovich* Iván gróf, *Károlyi* Imre gróf, *Hunyady* József gróf, míg a rendellenes szarvasagancsoknál *Tömöry* Arthur és *Fankovich* B. Gyula kollektíóit tüntették ki ezüst és bronzérmekkel.

Dámlapátoknál: *Erdődy* Rudolf gróf nyerte el az I. díjat.

Ózagancsoknál: *Széchenyi Béla* gróf tiszteletdíját *Hunyady* László gróf nyerte el s ugyanő kapta meg a csoportban az I. ezüst érmet is. *Serényi Béla* gróf, földművelésügyi miniszter tiszteletdíját és az egyik bronzérmet *Terényi* Sándornak adták ki.

Zergekampóknál: *Széchenyi Béla* gróf tiszteletdíját és az I. ezüst díjat *Inkey* Antal nyerte el.

A földművelésügyi miniszter tiszteletdíját id. *Esterházy* László gróf által kiállított kincstári területéről való szarvasagancs kapta meg. Ezenkívül kiosztott a bizottság több ezüst és bronz érmet.

Az érdekes kiállítást naponta délelőtt 9 órától délután 5 óráig lehet megtekinteni.

— **A magyar bortörvény a francia szakajtóban.** Mig nálunk bizonyos körök az új bortörvénnyel egyáltalán nem tudnak megbékülni és nemcsak hogy ezer kifogást találnak rajta, hanem mindig külföldi példákra hivatkoznak, ahol nem mentek el a törvényhozók a szigor oly szélső határáig, mint mi, addig a külföldön ami törvényünk lassanként utánzásra méltó példa gyanánt állítatik oda. Az új német törvénynek a miénk szolgált mintául és ha nem mertek elmenni a purizmusban oly messzire, mint mi, az nem annyira a törvényhozók jóakarátán, mint az eltérő éghajlati viszonyokon mulott. A francia törvények is enyhébbek, de nem is szolgálják teljesen a célt. Azért a francia kormány sorba tanulmányoztatja a külföld idevágó törvényes intézkedéseit, hogy egy újabb törvényben az eddigiek hiányát kipótolja. A magyar bortörvényről a »Revue de viticulture« utolsó számában vezető helyen és igen terjedelmesen nyilatkozik *R. Brunet* a lap szerkesztője, aki a télen nálunk is járt és igen alaposan

megismerte a mi törvényünket. Cikkében sok dicséreteset mond erről a törvényről, melyet e téren legjobbnak tart. Azután pedig a tokaji zártterület lényegét ismerteti. A cikket megszívlelésre ajánljuk mindazoknak, kik a mi törvényünket mielőbb reformálni (helyesebben de-formálni) szeretnék.

— **Gazdakörök felelőssége a megrendelt árúért.** Egy adott esetben a bíróság kimondotta, hogy a gazdakör elnöke által, a gazdakör részére megrendelt és átvett árúk vétel-áráért a gazdakör tagjai abban az esetben is felelősök, ha az elnököt fel nem hatalmazták árúk rendelésére. A törvény szerint ugyanis a gazdakört kifelé harmadik személyekkel szemben az elnök képviseli, az elnök pedig feljogosítottnak tekintetik árúk megrendelésére. Ha tehát az elnök túllépi hatáskörét, ez nem annyit jelent, hogy a gazdakör nem köteles megfizetni, hanem annyit, hogy az elnök csak a kör által vonható felelősségre hatáskörének túllépése és a körnek okozott esetleges kár miatt.

— **Új helyi érdekű vasutak.** A kereskedelemügyi miniszter az előmunkálati engedélyt egy év időtartamára megadta: gróf Béli Kálmán nagybirtokosnak a szamosvölgyi vasut Zsibó, illetve Zilah állomásától Karika, Magyar-egregy, Nagymás és Zsobok községek irányában a magyar kir. államvasutak Bánffyhungad és Sztána állomások közti vonalrészéhez csatlakozóan, esetleg Nagymás községtől Alsó-, Közép- és Felső-Füld községek irányában a magyar kir. államvasutak Malomszeg kitérőjéig, avagy Bánffyhungad állomásáig vezetendő vasutonalra.

— **Értesítés.** „Az Erdélyi jellegű magyar-fajta szarvasmarhát tenyésztők egyesülete” értesíti a tenyésztőket, hogy 50 drb. fiatal erdélyi magyarfajta tehenet és vemhes üszőt ohajt beszerezni. Az ajánlatok az állatok korának és árainak pontos megjelölésével, az egylet titkári hivatalába (Kolozsvár, Attila-u. 10 sz.) küldendők.

— **Halászati tanfolyam.** Köztudomású már, hogy *Serrnyi Béla* gróf, földmívelésügyi miniszter a kincstári tulajdont képező halászatokat házi kezelésben kívánja hasznosítani. Evégből szakértő munkaerőkre lévén szükség az országos halászati felügyelőség közreműködésével 10 napos halászati tanfolyamot rendeznek. Az oktatást kizárólag gyakorlati irányban végzik.

— **A szövetkezeti biztosítás Franciaországban.** A francia földmívelésügyi miniszterium jelentése szerint, Franciaországban 8428 állatbiztosító-, 84 viszontbiztosító, 2187 falusi tűzbiztosító-, 25 jégbiztosító- és 7-balesetbiztosító szövetkezet működik. Az állatbiztosító szövetkezeteknél a biztosított állatállomány értéke 532,807.990 frankot tett ki, míg a tűz- és jégbiztosító szövetkezeteknél összesen 536 millió frank értékű vagyont volt biztosítva. A miniszterium költségvetésében évenként 1-2 millió frankot állítanak be a mezőgazdasági biztosító szövetkezetek terjedésének és megerősödésének céljára.

— **Gépbemutató.** A Biharmegyei Gazdasági Egyesület a Biharpüspöki állomás mellett fekvő micskei káptalani uradalomban folyó hót nap 18., 19. és 20. napjain működésben mutatta be a Kőszegi-féle talajmívelőgépet. A gépbemutató iránt nagy volt az érdeklődés a vármegye gazdái között, kiknek a gazdasági egyesület megbízottai adtak fölvilágosításokat.

— **A franciaországi beaune önologiai állomás** igazgatója fölkért bennünket annak közlésére, hogy május 15--25-ig borászati kurzust tart. Ez a tanfolyam felöleli a borgazdaság összes elméleti részeit, a délutáni órákban pedig gyakorlati pincemunkálatok és analizisek folynak. Az igazgató kéri az esetleges jelentkezőket, hogy minél előbb jelezzék szándékukat. A kurzuson való részvétel díja 50 frank. A francia vasutak és Beaune város szállodái kedvezésekben részesítik a tanfolyam hallgatóit. Levelek Monsieur Lois Mathieu, directeur de la station oenologique de Bourgogne, Beaune (Côte d'Or) címre küldendők.

— **Vásáráthelyezés.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Kolozsmegye területéhez tartozó Kolozsborsa községben a folyó évi május 5.-ére és 6.-ára eső országos kirakó és állatvásár, ez évben kivételesen május hó 4.-én és 5.-én tartassék meg.

— **Nincs ócska távirtdrót.** Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy hosszabb ideig ne folyomodjanak ócska távirtdrótért, mert nincs és hamarosan nem is lesz.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉG
— (Jókai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.

2001

Uradalmi számadások
átvizsgálását elvállalja e téren nagy gyakorlattal bíró **szakember.**
Cím a kiadóhivatalban.

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS
vezérfelügyelő 2091

Ispáni, kisebb birtokon tisztii állást elfogad azonnali belépésre, ki gazdasági tanintézetet, valamint a kassai 10 hetes szeszfőzési tanfolyamot jelesen végezte, 2 éven gróf Teleki Árvéd drassói uradalmában volt. Nőtlen, beszél magyarul és románul. Cim: 2576
Gyerkó Márton, Tatrang. (Brassóm.)

KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve: Tartaléktőkéje és egyéb alapjai 654.650 K 68 fillér. Betétek könyvecskékre és folyószámlákra 10.626.313 K 35 fill.

Irodák:
Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.
Áruraktári osztály a pályaudvar mellett, Baross-tér 3. szám.
Zálogház, Király-uca 3. szám.

Ertékpapirokat vesz és elad, valamint ezek eladását közvetíti idegen számlára, mindig a legelőnyösebb feltételek mellett.
Utalványokzt állít ki külföldi piacokra a napi árfolyamon.
Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktárába be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett, a Máv. kolozsvári állomása mellett levő áruraktárában és azokat szakszerűen kezelteti.
Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.
Jelzálogkölcsonöket készpénzbe ad

ház- és földbirtokra
10-60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.

Jelzálogkölcsonöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.
Leszámitol váltókkal a legmérésékeltbb kamat mellett.
Folyószámlai hiteket nyújt akár jelzálog, akár értékpapir fedezett mellett. Szelvényeket bevált, ugyszintén sorsolt értékeket is.

VEGYENI * * * * * VEGYENI
Magyar Jelzáloghitelbank konvercionális sorsjegyet, melyek mindegyikét kihúzzák a törlesztési huzáson és a nyereséghuásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeresemény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképpen is lehetők. Legnagyobb főnyeresemény

EGY MILLIÓ KORONA.
Huzások: minden év febrár 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:
egy darab 16 havi részletfizetésnél havi 10- korona
: : 18 : : : 9- :
: : 21 : : : 8- :
: : 24 : : : 7- :
: : 29 : : : 6- :

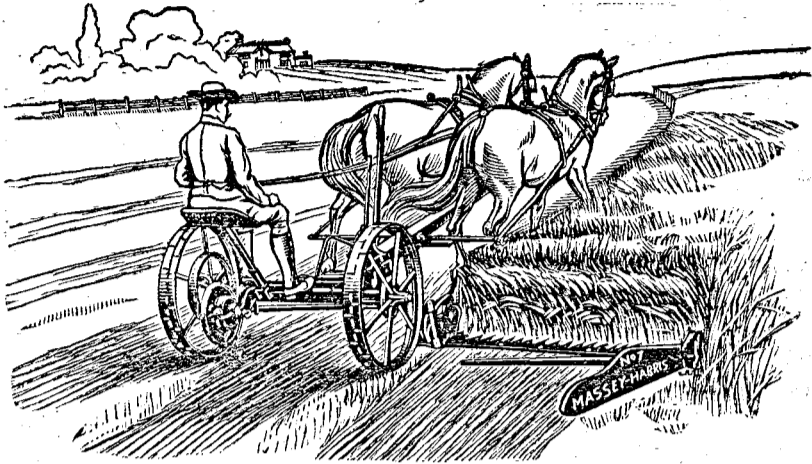
vagy letétre 30 - K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra. A nyeresemények azonnal a nevét illetik.

Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt. 2004

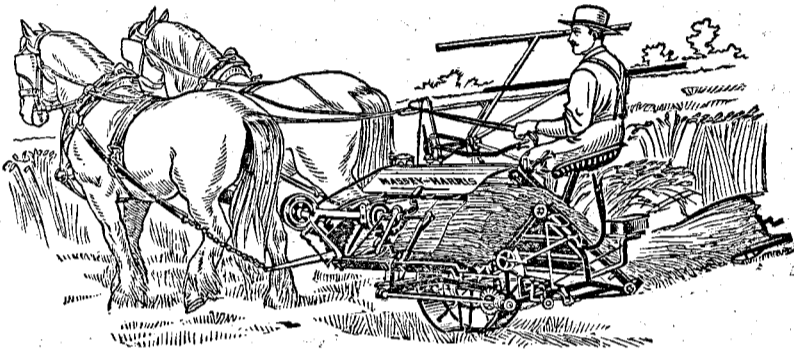
Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárúk, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.
Gazdasági lótakarók.
NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35-92.

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2321

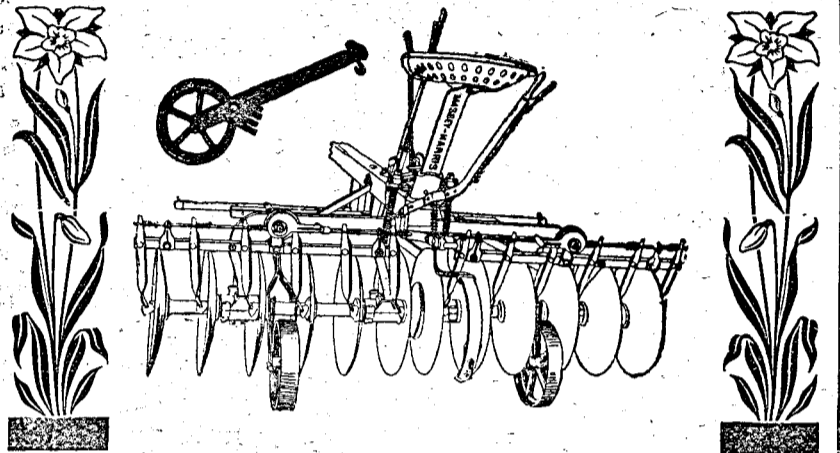

A világ legjobb gyártmányai!

fűkaszaló aratógép és föld-
:: mívelő eszközök gyára ::

TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálók más intézeti terheket, rendbeszedem egy-úttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-fizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerzetes be. A Fischer-féle szah impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2260

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir. tér 32

M. kir. szabadalm. osztályosjegyek főeljárásító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol.

Előleget ad értékpapírokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Kukorica között természetendő
karó és török-
bab féleségekre
megbízható termelőket
keresünk,

2575

Magyar Magtenyésztési
Részv. Társ.

Budapest, Városház-u. 12. sz.

Méltóságos gróf Bethlen Gábor
ur Keresdi uradalmába

eladó

6 drb egy éves mangalica
tenyészkan. Ugyiszintén folyó
év őszén egy évet betöltendő
11 drb lesz eladó.

Értekezhetni lehet levélileg:

Szőcs Lajos gazdatisztel Keresd,
u. p. Dános.

N.-Küküllőmegye.

2573

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

ÜRÖTKERITÉS
BÁRMELYFAJTÁJU
KAPHATÓ
OLGÓN

STADLER

MIHÁLY
SORONYKERITÉS
57B
GYÁRABAN
BUDAPEST
VI-VÁCI KÖRÚT 43
ÁRJECZYK ÜJHENTÉS

ERŐSETIGÉVFONAT
TÖBBSZÁRCSAVARTFONAT
HUNGARIAFONAT
DELTA FONAT

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 66,
Által a legújabbosabb áruk mellett ajánlatotnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszálók, járgány-cséplőgépek, lóhera-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kuszorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
szél-csék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Eladó
180
darab fehér fiatal racka
fejős juh.

Levélcim:
Nagy Dénes földbirtokos,
Torda.
Torda-Aranyosmegye.

2574

Orpington
fajtojások.

A kolozsvári
állatkiállításon első
díjjal díjazott

Orpington-
törzs fajtojások
eladók.

1 drb. 60 fillér.
Erzsébet-út
13. szám.

Hirdetmény.

A fogarasi magyar kir. állami ménesparancsnokság Alsószombatfalván, azonnal három évi időtartamra a helybeli ménesben levő kartin helyiségeket a markotányossági jog üzhetési céljából kiadja.

A bérbevevő haszonbért nem fizet, azonkívül különféle kedvezményben részesül.

Feltételek és további tudnivalók a ménesparancsnoksági irodában Alsószombatfalván megtudhatók.

A bérbevenni szándékozók egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat 100 korona bánatpénzzel együtt azonnal a ménesparancsnokságnál Alsószombatfalván benyújthatják.

Az ajánlathoz az ajánlattevő foglalkozását igazoló hatósági bizonyítvány csatolandó.

Vendéglősök és kocsmárosok előnyben részesítettnek.

A bérbeadás odaitélését a ménesparancsnokság magának fönttartja.

Alsószombatfalva, 1911. április hó.

Méneparancsnokság.

277

RÖCK ISTVÁN gépgyára
BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúrók.

2010

Gazdák Biztosító Szövetkezete		1901.		1902.		1903.	
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.							
Alakult 1900.		Alakult 1900.		Alakult 1900.		Alakult 1900.	
Biztosítási alap							
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1.813.360 — F.		2.401.687 53		4.383.047 53	
Tartalékok		90.349 —		59.782 26		109.331 73	
Összesen:		1.903.709 53		2.461.469 79		4.492.379 26	
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az omhor életére különféle módokat szerint.							
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.							
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosítáukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401.687,53 koronára rúgnak.							
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgálunk.							
						2008	
Az Igazgatóság.							